

Axis axis

České jméno: axis indický

Anglické jméno: Indian spotted deer

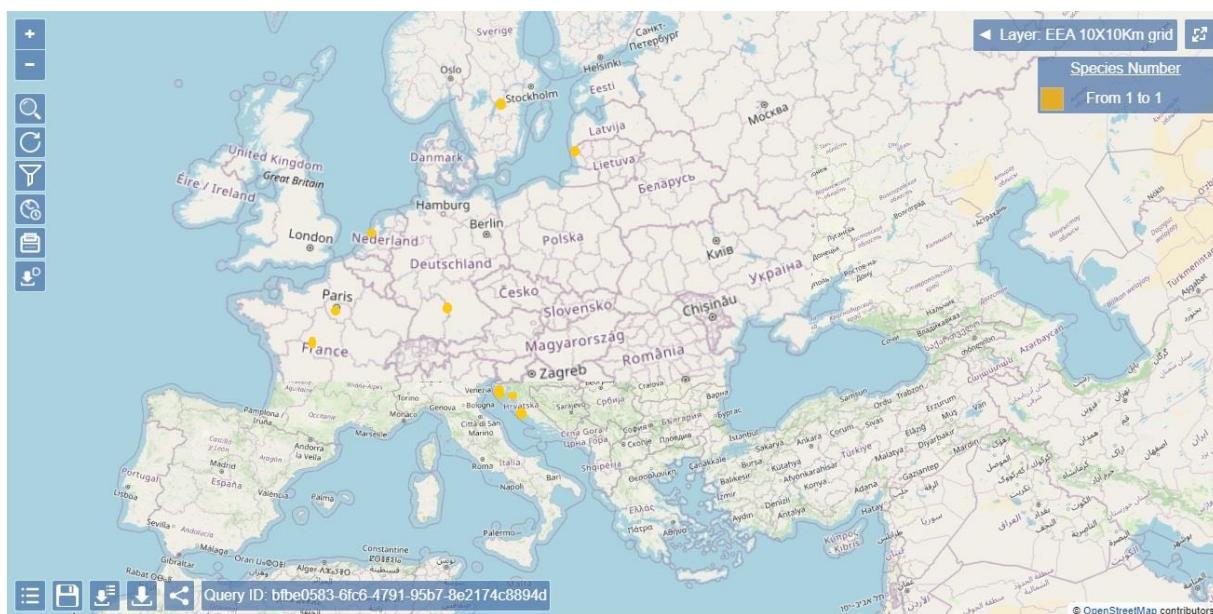
Čeleď: Cervidae

Obr 1: *Axis indický*. Foto: Charles J. Sharp

Původ: Indie, Nepál, východní Pákistán, Cejlon

Sekundární rozšíření: První záznamy v Evropě jsou z roku 1750 z Německa, kam byl druh pravděpodobně přivezen jako lovná zvěř do královských obor. V Austrálii a Oceánii probíhala introdukce v 19. století, avšak neúspěšně. Dále proběhla úspěšná introdukce v Asii (1939), severní Africe (1985), Jižní Americe (počátek 20. století) a Severní Americe.

Obr 2: Rozšíření druhu v Evropě (<https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/search/searchpaged>)

Rozšíření v ČR: Od roku 1850 chován v oborách jako lovná zvěř (první záznam z Dobříše). Výskyt ve volné přírodě není znám.

Cesty zavlečení: Únik z chovu.

Popis: Axis indický je středně velký zástupce jelenovitých, který v kohoutku měří 88-97 cm. Má hrzavo-hnědou srst, která je pokryta bílými skvrnami na břiše, zadečku, hrdle, vnitřku nohou, uší a spodní části ocasu, které přetrvávají po celý život zvířete. Tmavý pruh se táhne dolů po hřbetě od týlu ke špičce ocasu. Délka ocasu je v rozmezí mezi 15–20 cm. Samci měří průměrně 1,7 m na délku. Samice jsou obecně menší. Váha může dosáhnout 66–113 kg u samců a 43–66 kg u samic. Parohy se vyskytují pouze u samců a ihned po shození začínají růst další. Čím větší parohy, tím delší je doba vývoje, od „sametu“ až po „tvrdé“ parohy.

Obr 3: Mládě axise indického. Foto: Klaus Rudloff

Možnosti záměny: Axis indický má úzké, kulovité parohy, daněk evropský má naopak placaté parohy, které se směrem od hlavy rozšiřují.

Obr 4: Daněk evropský (*Dama dama*). Foto: Jiří Bohdal

Obr 5: Axis indický (*Axis axis*). Foto: Jan Ševčík

Riziko: Při přemnožení tvoří velká stáda, která dokážou v krátkém okamžiku spást značné množství zeleně. Krom trávy se mohou živit i vzácnějšími druhy rostlin a okusovat stromy, což může mít následky pro místní ekosystémy. Udupáním dokážou změnit vodní režim v lokalitě nebo způsobovat erozi. Jsou známi jako přenašeči řady nemocí a patogenů, např. tuberkulózy skotu, leptospirózy, kryptosporidiózy a *Escherichia coli*.

Likvidace: Možnosti mechanické likvidace jsou dvě: oplocení a lov. Oplocení bývá neefektivní, protože axisové jsou schopni vyskočit až 2 m vysoko. Nejspolehlivějším způsobem likvidace je tedy lov. Dalším řešením může být zamezení reprodukce (antikoncepce a sterilizace), takové metody jsou ale časově a finančně velmi náročné.

Zdroje:

Mlíkovský J., Stýblo P., eds., 2006. Nepůvodní druhy fauny a flóry ČR, ČSOP Praha, 496 pp.

Campbell, T. A, 2024. *Axis axis*. In: CABI Compendium. Wallingford, UK: CAB

International. [<https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/cabicompendium.89941>].

Obr. 1: *Axis axis* (Erxleben, 1777), foto: Charles J. Sharp. Dostupné z: <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/cabicompendium.89941#REF-DDB-203451>

Obr 2: Rozšíření druhu *Axis axis* v Evropě. Dostupné z: <https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/map/mapfound>

Obr 3: *Axis axis* (Erxleben, 1777) Dostupné z:

<https://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id354133/?taxonid=20889&type=1>

Obr 4: *Dama dama* (Linnaeus, 1758) Dostupné z:

<https://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id2604/?taxonid=20887&type=1>

Obr 5: *Axis axis* (Erxleben, 1777) Dostupné z: <https://www.biolib.cz/cz/taxon/id20889/>